

แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนกิตติคุณดอยหลวงวิทยา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

The Guidelines for Internal Quality Assurance Implementation of Kittikhun

Doiluang School under Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 3

ศุภมิตร มกรมณเทียร

อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาอิสระหลัก อาจารย์ ดร.พูนชัย ยาวีราช

อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาอิสระร่วม อาจารย์ ดร.ไพโรภ รัตนขวงค์

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันในการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนกิตติคุณดอยหลวงวิทยา 2) เพื่อศึกษาสภาพที่ควรจะเป็นการดำเนินงานนิเทศภายในภายในโรงเรียนกิตติคุณดอยหลวงวิทยา 3) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนกิตติคุณดอยหลวงวิทยา 4) เพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนกิตติคุณดอยหลวงวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ประชากรที่ใช้ได้แก่ ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนกิตติคุณดอยหลวงวิทยา ปีการศึกษา 2561 จำนวน 24 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นตามขอบเขตเรื่องที่ทำการศึกษามี 3 ขั้นตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน 5 ด้าน คือ ด้านการวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน ด้านการตรวจสอบการนิเทศภายในโรงเรียน ด้านการประเมินการนิเทศภายในโรงเรียน และด้านการปรับปรุงแก้ไขการนิเทศภายในโรงเรียน ตอนที่ 3 เป็นข้อมูลข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนกิตติคุณดอยหลวงวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จากการสัมภาษณ์ การประชุม การสนทนากลุ่ม เป็นแบบประเมินที่มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับที่ 1.00 สถิติใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนา

ผลการศึกษา พบว่า 1) สภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันของการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนกิตติคุณดอยหลวงวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งจะต้องหาทางแก้ไข เรียงตามลำดับ ดังนี้ การวางแผนนิเทศภายในโรงเรียน การปรับปรุงแก้ไขการนิเทศภายในโรงเรียน การปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน การตรวจสอบการนิเทศภายในโรงเรียน การประเมินงานนิเทศภายในโรงเรียน 2) สภาพที่ควรจะเป็นในความคาดหวังของการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนกิตติคุณดอยหลวงวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้ สภาพที่ควรจะเป็นในความคาดหวังของการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนกิตติคุณดอยหลวงวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ

ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งจะต้องพัฒนาต่อไป เรียงตามลำดับ คือ การปรับปรุงแก้ไขการนิเทศภายในโรงเรียน การตรวจสอบการนิเทศภายในโรงเรียน การประเมินงานนิเทศภายในโรงเรียน การวางแผนนิเทศภายในโรงเรียน การปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน 3) ดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนกิตติคุณดอยหลวงวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้ ดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนกิตติคุณดอยหลวงวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับต้องการพัฒนา เรียงตามลำดับคือ การวางแผนนิเทศภายในโรงเรียน การปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน การปรับปรุงแก้ไขการนิเทศภายในโรงเรียน การประเมินงานนิเทศภายในโรงเรียน การตรวจสอบการนิเทศภายในโรงเรียน 4) แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนกิตติคุณดอยหลวงวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 คือสนับสนุนให้ครูมีการค้นคว้า ทดลอง ปรับปรุงวิธีการสอนให้ดียิ่งขึ้น ควรให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนการนิเทศในโรงเรียน ดังนี้ ใช้เครื่องมือประเมินผลการนิเทศที่มีความน่าเชื่อถือ และมีการตรวจสอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ตรงกับวัตถุประสงค์ ช่วยเหลือครูในการปรับปรุงการสอนของตนให้ดีขึ้น ตรวจสอบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

Abstract

The objectives of this study were 1) to examine the current situation of internal assurance system at Kittikhun Doiluang School 2) to investigate the desired situation of internal assurance system at Kittikhun Doiluang School 3) to discover the needs and wants of internal assurance system at Kittikhun Doiluang School 4) to develop the guidelines for implementing internal assurance system at Kittikhun Doiluang School. The population was 24 participants including school administrators, teachers, and educational personnel of Kittikhun Doiluang School in their academic year 2019. The research instruments was a questionnaire comprising 3 parts: Part 1 for demographic data of the respondents; Part 2 for the needs and wants in developing 5 domains of internal quality assurance system for the school i.e. Planning internal quality assurance system, Implementation internal quality assurance system, Monitoring internal quality assurance system, Evaluating internal quality assurance system, Improving internal quality assurance system; Part 3 Comments and suggestions for the needs and wants in developing internal quality assurance system for the school. The interview and focus-group discussion for questionnaire validation indicated the reliability at 1.00. The statistics for data analysis were percentage, mean, standard deviation, and Modified Priority Needs Index.

The results revealed that: 1) The current internal quality assurance system of Kittikhun Doiluang School, in overall, was rated at the moderate level. The remedy is revealed in this order i.e. supervision planning, supervision improvement, supervision deployment, supervision monitoring, and supervision evaluation. 2) The desired situation of internal quality assurance system for the school, in overall, was rated at the highest level. The remedy is revealed in this order i.e. supervision improvement, supervision monitoring, supervision evaluation, supervision planning, and supervision deployment. 3) The needs index for developing internal quality

assurance system, in overall, was ranked at needed for development i.e. Supervision planning, supervision deployment, supervision improvement, supervision evaluation, and supervision monitoring. 4) The guidelines for developing the internal quality assurance system were proposed. That is, teachers should be supported to research, experiment, and improve their teaching. Teachers should be involved in supervision planning by using reliable supervision tools, and monitor the instructional management in compliance with the learning objectives. Teachers should receive assistance on improving their teaching. And, the monitoring should be conducted for supervision of the instructional managements in all learning areas.

บทนำ

โรงเรียนกิตติคุณดอยหลวงวิทยา อำเภอดอยหลวง จังหวัดเชียงราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 เป็นโรงเรียนเอกชนในระบบ ประเภทสามัญ เป็นโรงเรียนประถมศึกษาเปิดสอนมา ตั้งแต่ปี 2559 เป็นต้นมา มุ่งเน้นการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพจากการวิเคราะห์สภาพภายในของโรงเรียน จากผลรายงานการประเมินตนเอง (Self-Assessment Report : SAR) ของโรงเรียนกิตติคุณดอยหลวงวิทยา ประจำปีการศึกษา 2560 พบว่า สาเหตุที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ อาจเนื่องมาจากการปรับเปลี่ยนวิธีเรียน การเปลี่ยนวิธีสอนของครูที่จะสอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแต่ขาดความต่อเนื่องใน กิจกรรมการเรียนการสอน จึงทำให้นักเรียนไม่เกิดองค์ความรู้ นอกจากนั้นแล้วเมื่อวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้น ภายในโรงเรียนกิตติคุณดอยหลวงวิทยา พบว่าปัญหาดังกล่าวมีดังนี้ 1) ผู้บริหารและครูยังไม่สามารถนำระบบการ นิเทศภายในมาพัฒนางานได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ 2) แม้โรงเรียนจะมีการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่องแต่ครูยังไม่สามารถนำความรู้ ทักษะ มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้อย่างมี ประสิทธิภาพส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนไม่เต็มตามศักยภาพ 3) ครูมีความสามารถในการผลิตสื่อและนวัตกรรม ทางการศึกษาในระดับน้อยส่งผลให้สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการจัดการเรียนการสอนไม่เพียงพอกับความ ต้องการ 4) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนไม่อยู่ในเกณฑ์ที่พอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของโรงเรียนด้วย สภาพการจัดการศึกษาดังกล่าว จึงควรมีกระบวนการที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีคุณภาพและเป็นที่พึง พื่อใจของสังคม และบรรลุปเป้าหมายตามวิสัยทัศน์และพันธกิจของโรงเรียน จึงควรมีการดำเนินกิจกรรมนิเทศ ภายในโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จ ทั้งในด้านการจัดระบบบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ การจัดกระบวนการ เรียนรู้ของครูที่สอดคล้องกับบริบทของสังคมและท้องถิ่น รวมทั้งการพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวมที่สอดคล้องกับ มาตรฐานและตัวชี้วัดคุณภาพตามหลักสูตร เพื่อให้การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานของผู้เรียน การนิเทศภายในจึงมี ส่วนสำคัญในการให้คำแนะนำ ช่วยเหลือครู เพราะการนิเทศภายในเป็นการดำเนินงานที่ประกอบไปด้วย การ วางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน การปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน การตรวจสอบการนิเทศภายในโรงเรียน การประเมินงานนิเทศภายในโรงเรียน และการปรับปรุงแก้ไขการนิเทศภายในโรงเรียน ดังคำกล่าวที่ว่า การจัดการ ที่ดีเป็นกุญแจนำไปสู่ความสำเร็จขององค์กร การนิเทศการศึกษาที่ดีนำไปสู่การจัดการที่ดี (สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545 : 46)

ผู้วิจัยซึ่งอยู่ในฐานะเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการปฏิบัติงาน เพื่อสนับสนุนส่งเสริมให้โรงเรียน สามารถดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงมีความสนใจศึกษาแนวทางการดำเนินการ นิเทศภายในโรงเรียนของโรงเรียนกิตติคุณดอยหลวงวิทยา อำเภอดอยหลวง จังหวัดเชียงราย สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกๆ ฝ่ายภายในโรงเรียนที่มีหน้าที่สนับสนุนการ

สอนและการนิเทศการสอนได้มองเห็นสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันของการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนว่าอยู่ในระดับใดและสภาพที่ควรจะเป็นของการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในระดับใด และนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ในการแนะนำในเรื่อง การวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน การปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน การตรวจสอบการนิเทศภายในโรงเรียน การประเมินงานนิเทศภายในโรงเรียน และการปรับปรุงแก้ไขการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อช่วยเหลือครูพัฒนาความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อันจะส่งผลต่อคุณภาพและมาตรฐานของผู้เรียน พัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืนตลอดไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันในการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนกิตติคุณดอยหลวงวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3
2. เพื่อศึกษาสภาพที่ควรจะเป็นการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนกิตติคุณดอยหลวงวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3
3. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนกิตติคุณดอยหลวงวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3
4. เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนกิตติคุณดอยหลวงวิทยาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

ประโยชน์ของการศึกษา

ด้านความรู้

ผลจากการศึกษาค้นคว้านี้ ทำให้ได้องค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนกิตติคุณดอยหลวงวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 อำเภอดอยหลวง จังหวัดเชียงราย

ด้านการนำไปใช้

1. ได้ทราบสภาพความเป็นจริงในปัจจุบันในการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนกิตติคุณดอยหลวงวิทยาว่าคุณภาพอยู่ในระดับใด เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาในการให้คำแนะนำ ช่วยเหลือครูในเรื่องการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียนกิตติคุณดอยหลวงวิทยา
2. ได้ทราบความจำเป็นในการพัฒนาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนกิตติคุณดอยหลวงวิทยาเพื่อนำไปสู่แนวทางการวางแผนดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนกิตติคุณดอยหลวงวิทยาให้มีประสิทธิภาพ
3. เป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานนิเทศให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพิ่มพูนประสิทธิภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู อันนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่เพิ่มขึ้น
4. เป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนกิตติคุณดอยหลวงวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 ต่อการบริหารจัดการการนิเทศภายในโรงเรียนกิตติคุณดอยหลวงวิทยาให้ดีขึ้นและสามารถนำไปใช้ได้จริง และเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาอื่นหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปเป็นแนวทางในการนิเทศภายในโรงเรียนสู่การพัฒนาสถานศึกษาและคุณภาพผู้เรียนต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้ ทรงคุณวุฒิโรงเรียนกิตติคุณดอยหลวงวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ตามวัตถุประสงค์การศึกษาดังนี้

1. ศึกษาสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันในการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนกิตติคุณดอยหลวงวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ 1) ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน 2) รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน 3) คณะครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 22 คน รวมทั้งสิ้น 24 คน

2. ศึกษาสภาพที่ควรจะเป็นการดำเนินงานนิเทศภายในภายในโรงเรียนกิตติคุณดอยหลวงวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ 1) ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน 2) รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน 3) คณะครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 22 คน รวมทั้งสิ้น 24 คน

3. ศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนกิตติคุณดอยหลวงวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ 1) ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน 2) รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน 3) คณะครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 22 คน รวมทั้งสิ้น 24 คน

4. แนวทางพัฒนาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนกิตติคุณดอยหลวงวิทยาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ 1) ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน 2) รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน 3) คณะครูผู้สอนบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 19 คน 4) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน รวมทั้งสิ้น 24 คน

ขอบเขตเนื้อหา

การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาแนวทางการพัฒนาดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนกิตติคุณดอยหลวงวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 แบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน 2) การปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน 3) การตรวจสอบการนิเทศภายในโรงเรียน 4) การประเมินงานนิเทศภายในโรงเรียน 5) การปรับปรุงแก้ไขการนิเทศภายในโรงเรียน

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษา เรื่อง การดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนของโรงเรียนกิตติคุณดอยหลวงวิทยา อำเภอดอยหลวง จังหวัดเชียงราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้พัฒนาและส่งเสริมการนิเทศภายในโรงเรียนกิตติคุณดอยหลวงวิทยาค้นนี้เป็นการศึกษาวิจัยแบบผสมผสาน โดยการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อมุ่งหวังที่จะนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาครูบุคลากรและเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาในการศึกษาแนวทางการนิเทศโรงเรียนกิตติคุณดอยหลวงวิทยา ผู้ศึกษาได้ออกแบบการศึกษาตามวัตถุประสงค์การศึกษา แบ่งออกเป็น 4 ตอน ตามหัวข้อวัตถุประสงค์การศึกษา (Research Design) ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันในการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนกิตติคุณดอยหลวงวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ประชากร ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน คณะครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 22 คน เครื่องมือการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นวิจัยเชิงปริมาณ

โดยให้กลุ่มประชากรกรอกข้อมูลและแสดงความคิดเห็น ตรวจสอบแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป การวิเคราะห์ข้อมูล โดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. เพื่อศึกษาสภาพที่ควรจะเป็นการดำเนินงานนิเทศภายในภายในโรงเรียนกิตติคุณดอยหลวงวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ประชากร ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน และคณะครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 22 คน เครื่องมือการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มประชากรกรอกข้อมูลและแสดงความคิดเห็น ตรวจสอบแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป การวิเคราะห์ข้อมูล โดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนกิตติคุณดอยหลวงวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ประชากร ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน และคณะครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 22 คน เครื่องมือการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยกลุ่มประชากรกรอกข้อมูลและแสดงความคิดเห็น ตรวจสอบแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป การวิเคราะห์ข้อมูล โดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนา

4. เพื่อศึกษาข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนกิตติคุณดอยหลวงวิทยาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ประชากร ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน คณะครูผู้สอนบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 19 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน เครื่องมือการศึกษา ได้แก่ การสนทนากลุ่ม (Focus Group) วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการวิจัยเชิงคุณภาพ สนทนากลุ่มประชากร ระดมแนวคิด เสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ จากนั้นวิเคราะห์เนื้อหาสำคัญแล้วสังเคราะห์ข้อมูลเป็นความเรียง

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 สภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันของการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนกิตติคุณดอยหลวงวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

จากผลการศึกษาสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันของการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนกิตติคุณดอยหลวงวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งจะต้องหาทางแก้ไข เมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบว่า ขั้นตอนที่มีค่าสูงสุดคือ การวางแผนนิเทศภายในโรงเรียน และรายการที่มีค่าต่ำสุดคือ การประเมินงานนิเทศภายในโรงเรียน จำแนกรายขั้นตอนพบว่า

1. การวางแผนนิเทศภายในโรงเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งจะต้องหาทางแก้ไข เรียงตามลำดับ ดังนี้ กำหนดแนวทางในการดำเนินงานนิเทศในรายวิชา สร้างความรู้ความเข้าใจแก่ครูในโรงเรียนก่อนดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน มีการเขียนแผนการนิเทศภายในรายวิชาสำหรับผู้รับการนิเทศ กำหนดเป้าหมายก่อนการเริ่มการดำเนินงานนิเทศภายในกลุ่มสาระ 8 กลุ่มสาระ ศึกษาสภาพความต้องการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระสำหรับการวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน กำหนดทางเลือกที่ใช้ในการดำเนินงานนิเทศภายในรายวิชาให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน

2. การปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งจะต้องหาทางแก้ไข เรียงลำดับ ดังนี้ พัฒนาความรู้ความสามารถของผู้รับการนิเทศได้อย่างถูกต้อง เก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ

การนิเทศภายในรายวิชาได้อย่างถูกต้อง ดำเนินงานนิเทศตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพความต้องการที่เป็นอยู่ของกลุ่มสาระ 8 กลุ่มสาระ จัดทำกิจกรรมการดำเนินงานนิเทศภายในรายวิชาได้อย่างเหมาะสม การสร้างความเข้าใจในการดำเนินงานนิเทศให้กับครูอย่างมีลำดับขั้นตอน

3. การตรวจสอบการนิเทศภายในโรงเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งจะต้องหาทางแก้ไขเรียงลำดับ ดังนี้ ตรวจสอบเป้าหมายก่อนเริ่มการดำเนินงานนิเทศภายในกลุ่มสาระ 8 กลุ่มสาระ ตรวจสอบการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ครูในโรงเรียนก่อนดำเนินงานนิเทศภายใน ตรวจสอบทางเลือกที่ใช้ในการดำเนินงานนิเทศภายในรายวิชาให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน

4. การประเมินงานนิเทศภายในโรงเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งจะต้องหาทางแก้ไขเรียงลำดับ ดังนี้ นำผลการนิเทศมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์สำหรับสรุปผลการประเมิน เปรียบเทียบผลจากการดำเนินงานนิเทศภายในรายวิชากับแผนดำเนินงานที่วางไว้ ประเมินผลการดำเนินงานนิเทศภายในรายวิชาให้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ

5. การปรับปรุงแก้ไขการนิเทศภายในโรงเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งจะต้องหาทางแก้ไข เรียงลำดับ ดังนี้ นำผลที่ได้จากการนิเทศภายในรายวิชาไปใช้การปรับปรุงแก้ไขพัฒนาการเรียนการสอนภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ นำข้อมูลที่ได้จากการดำเนินงานนิเทศภายในรายวิชามาปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน หาแนวทางช่วยเหลือเมื่อผลการดำเนินงานนิเทศภายในรายวิชาไม่ตรงกับเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ มีการให้คำแนะนำ เรื่องการนิเทศภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ

ตอนที่ 2 สภาพที่ควรจะเป็นในความคาดหวังของการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนกิตติคุณดอยหลวงวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

จากผลการศึกษาสภาพที่ควรจะเป็นในความคาดหวังของการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนกิตติคุณดอยหลวงวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งจะต้องพัฒนาต่อไป เมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบว่า ขั้นตอนที่มีค่าสูงสุด คือ การวางแผนนิเทศภายในโรงเรียน ขั้นตอนที่มีค่าต่ำสุด คือ การปรับปรุงแก้ไขการนิเทศภายในโรงเรียน จำแนกรายขั้นตอน พบว่า

1. การวางแผนนิเทศภายในโรงเรียน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งจะต้องหาทางพัฒนาต่อไป เรียงตามลำดับ ดังนี้ กำหนดหัวข้อในการนิเทศกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีความชัดเจน กำหนดทางเลือกที่ใช้ในการดำเนินงานนิเทศภายในรายวิชาให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน กำหนดตัวชี้วัดในรายวิชาที่ดำเนินงานนิเทศ มีการเขียนแผนการนิเทศภายในรายวิชาสำหรับผู้รับการนิเทศ กำหนดทางเลือกที่ใช้ในการดำเนินงานนิเทศภายในรายวิชาให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา

2. การปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งจะต้องหาทางพัฒนาต่อไป เรียงลำดับ ดังนี้ พัฒนาความรู้ความสามารถของผู้รับการนิเทศได้อย่างถูกต้อง ดำเนินงานนิเทศตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพปัญหาของกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ การกระตุ้นเสริมแรงการดำเนินงานนิเทศให้กับครูอย่างมีลำดับขั้นตอน จัดทำกิจกรรมการดำเนินงานนิเทศภายในรายวิชาได้อย่างเหมาะสม เก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในรายวิชาได้อย่างถูกต้อง

3. การตรวจสอบนิเทศภายในโรงเรียน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งจะต้องหาทางพัฒนาต่อไป เรียงตามลำดับ ดังนี้ ตรวจสอบหัวข้อในการนิเทศกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีความชัดเจน ตรวจสอบการวางแผนการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลการนิเทศ ตรวจสอบตัวชี้วัดรายวิชาที่ดำเนินงานนิเทศ ตรวจสอบทางเลือกที่ใช้ในการดำเนินงานนิเทศภายในรายวิชาให้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มสาระ 8 กลุ่มสาระ ตรวจสอบเป้าหมายก่อนเริ่มการดำเนินงานนิเทศภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ ตรวจสอบการวางแผนการเก็บข้อมูลการนิเทศภายในรายวิชาให้เป็นระเบียบ

4. การประเมินงานนิเทศภายในโรงเรียน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งจะต้องหาทางพัฒนาต่อไป
เรียงตามลำดับ ดังนี้ ผู้ดำเนินการนิเทศมีการนำเครื่องมือไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน นำผลการนิเทศมา
วิเคราะห์เปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์สำหรับสรุปผลการประเมิน ประเมินผลจากสภาพปัญหาของการดำเนินงาน
นิเทศภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ เปรียบเทียบผลจากการดำเนินงานนิเทศภายในรายวิชากับแผน
ดำเนินงานที่วางไว้ จัดให้มีการประเมินผลการดำเนินงานนิเทศในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ

5. ปรับปรุงแก้ไขการนิเทศภายในโรงเรียน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งจะต้องหาทางพัฒนาต่อไป
เรียงตามลำดับ ดังนี้ มีการอบรมครู เรื่องการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน หาแนวทางช่วยเหลือ เมื่อผลการ
ดำเนินงานนิเทศภายในรายวิชาไม่ตรงกับตัวชี้วัด หาแนวทางช่วยเหลือ เมื่อผลการดำเนินงานนิเทศภายในรายวิชา
ไม่ตรงกับเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ มีการให้คำแนะนำ เรื่องการนิเทศภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ
ประชุมสรุปหาข้อแก้ไขที่เกิดจากการปฏิบัติการนิเทศภายในกลุ่มสาระ 8 กลุ่มสาระ

ตอนที่ 3 ดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนกิตติคุณดอย หลวงวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

จากผลการศึกษาพบว่า ดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน
กิตติคุณดอยหลวงวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับ
ต้องการพัฒนา เมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบว่า ขั้นตอนที่มีค่าสูงสุด คือ การวางแผนนิเทศภายในโรงเรียน
ขั้นตอนที่มีค่าต่ำสุด คือ การตรวจสอบการนิเทศภายในโรงเรียน จำแนกรายขั้นตอน พบว่า

1. การวางแผนนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในระดับต้องการพัฒนา เรียงตามลำดับ ดังนี้ กำหนดแนวทาง
ในการดำเนินงานนิเทศในรายวิชา สร้างความรู้ความเข้าใจแก่ครูในโรงเรียนก่อนดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน
กำหนดเป้าหมายก่อนการเริ่มการดำเนินงานนิเทศภายในกลุ่มสาระ 8 กลุ่มสาระ ศึกษาสภาพความต้องการของ
กลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระสำหรับการวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน มีการเขียนแผนการนิเทศภายใน
รายวิชาสำหรับผู้รับการนิเทศ

2. การปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในระดับต้องการพัฒนา เรียงตามลำดับ ดังนี้ ดำเนินงาน
นิเทศตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพความต้องการที่เป็นอยู่ของกลุ่มสาระ 8 กลุ่มสาระเก็บรวบรวม
ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในรายวิชาได้อย่างถูกต้อง การสร้างความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานนิเทศให้กับครู
อย่างมีลำดับขั้นตอน พัฒนาความรู้ความสามารถของผู้รับการนิเทศได้อย่างถูกต้อง ดำเนินงานนิเทศตามความ
เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพปัจจุบันของกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ

3. การด้านการตรวจสอบการนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในระดับต้องการพัฒนา เรียงตามลำดับ ดังนี้
ตรวจสอบการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ครูในโรงเรียนก่อนดำเนินงานนิเทศภายใน ตรวจสอบทางเลือกที่ใช้ใน
การดำเนินงานนิเทศภายในรายวิชาให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ตรวจสอบการเขียนแผนการนิเทศภายใน
รายวิชาสำหรับผู้รับการนิเทศ ตรวจสอบเป้าหมายก่อนเริ่มการดำเนินงานนิเทศภายในกลุ่มสาระ 8 กลุ่มสาระ

4. การประเมินงานนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในระดับต้องการพัฒนา เรียงตามลำดับ ดังนี้ ประเมินผล
การดำเนินงานนิเทศภายในรายวิชาให้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ
เปรียบเทียบผลจากการดำเนินงานนิเทศภายในรายวิชากับแผนดำเนินงานที่วางไว้ นำผลการนิเทศมาวิเคราะห์
เปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์สำหรับสรุปผลการประเมิน

5. การปรับปรุงแก้ไขการนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในระดับต้องการพัฒนา เรียงตามลำดับ ดังนี้ นำผล
ที่ได้จากการนิเทศไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไข พัฒนาการเรียนการสอนภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ นำ
ข้อมูลที่ได้จากการดำเนินงานนิเทศมาปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน หาแนวทางช่วยเหลือ เมื่อผลการ
ดำเนินงานนิเทศภายในรายวิชาไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ มีการให้คำแนะนำ เรื่องการนิเทศภายในกลุ่มสาระการ

เรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ นำข้อมูลที่ได้จากการดำเนินงานนิเทศมาพิจารณาหาสาเหตุของปัญหาการนิเทศในรายวิชาที่ได้กำหนดไว้

ตอนที่ 4 แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนกิตติคุณดอยหลวงวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

1. การวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน เรียงตามลำดับ คือ กำหนดรูปแบบการนิเทศให้มีความเหมาะสมกับรายวิชา ควรวางแผนการนิเทศให้เป็นขั้นตอนและมีความสัมพันธ์กัน ควรให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน มีการแจกแจงขั้นตอนการนิเทศให้มีความเหมาะสมกับรายวิชา และจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนให้มีความพร้อมสำหรับการนิเทศ

2. การปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน เรียงตามลำดับ คือ ช่วยเหลือครูในการปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น มอบหมายงานและแบ่งงานสอนให้ครูตามถนัด ใช้วิธีการสังเกตการสอน แต่ต้องให้ครูนิเทศและครูผู้สอนมีความเข้าใจซึ่งกันและกัน มอบหมายงานและแบ่งงานสอนให้ครูตามความสามารถ และนิเทศสาธิตการสอนแก่ครูที่มีปัญหาในเรื่องการสอนส่งเสริมให้ครูใช้วิธีการสอนแบบต่างๆ กิจกรรมที่ใช้ในการนิเทศควรมีความหลากหลายและเหมาะสมกับสภาพปัญหาความต้องการ

3. การตรวจสอบงานนิเทศภายในโรงเรียน เรียงตามลำดับ คือ ตรวจสอบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้ให้ตรงกับรายวิชาที่ดำเนินงานนิเทศ ตรวจสอบขั้นตอนการนิเทศให้มีความถูกต้อง มีการตรวจสอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ตรงกับวัตถุประสงค์ ตรวจสอบการดำเนินงานนิเทศให้ตรงกับความสามารถและศักยภาพของครู นอกจากคณะกรรมการที่แต่งตั้งแล้วควรมีการเชิญคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำชุมชน ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องภายนอกทุกภาคส่วนเข้ามาร่วมทำการติดตามตรวจติดตามภายในด้วย

4. การประเมินงานนิเทศภายในโรงเรียน เรียงตามลำดับ คือ ประเมินผลการนิเทศตามสภาพความเป็นของกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ ใช้เครื่องมือประเมินผลการนิเทศที่มีความน่าเชื่อถือ ควรมีการประเมินผลที่หลากหลาย เช่น การสังเกต การสอบถาม การสัมภาษณ์ มีการประเมินผลการนิเทศที่ถูกต้อง เพื่อนำผลไปพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนตรงตามตัวชี้วัด และควรจัดให้ครูที่มีความรู้ในรายวิชาที่จะทำการนิเทศเป็นผู้ประเมินการนิเทศการสอนด้วย

5. การปรับปรุงแก้ไขงานนิเทศภายในโรงเรียน เรียงตามลำดับ คือ ส่งเสริม พัฒนาเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานของโรงเรียน เชิญผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้แก่ครูในโรงเรียน สนับสนุนให้ครูมีการค้นคว้า ทดลอง ปรับปรุงวิธีการสอนให้ดียิ่งขึ้น สรุปผลการสอนหรือผลงานใดๆ ของครูหรือบุคลากรอื่นๆ ในโรงเรียน ควรเปิดโอกาสให้ครูได้เสนอแนะเกี่ยวกับการแก้ไขการนิเทศในชั้นเรียน ครูควรตระหนักรู้ต่อกระบวนการนิเทศภายใน แนวทางการปรับปรุงแก้ไขประเด็นนี้ ด้วยการประชุม ชี้แจง และอบรมครูให้ทราบถึงกระบวนการ และความสำคัญของการนิเทศภายใน

อภิปรายผล

ตอนที่ 1 สภาพที่เป็นจริงของการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนกิตติคุณดอยหลวงวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 นำเสนอการอภิปรายผลดังนี้ สภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันของการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนกิตติคุณดอยหลวงวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งจะต้องหาทางแก้ไข เรียงลำดับ ดังนี้ การวางแผนนิเทศภายในโรงเรียน การปรับปรุงแก้ไขการนิเทศภายในโรงเรียน การปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน การตรวจสอบการนิเทศภายในโรงเรียน การประเมินงานนิเทศภายในโรงเรียน สอดคล้องกับหัตยนาท โทนา (2555 : 108) สรุปว่า ด้านสภาพปัจจุบันและปัญหาของโรงเรียน โดยรวมมีปัญหอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้ว พบว่า

อยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับ ดอกไม้ พรหมกุล (2550 : ไม่ปรากฏเลขหน้า) ได้ศึกษาระดับปัญหาการดำเนินงานนิเทศภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 เมื่อพิจารณาตามสถานภาพ พบว่า ผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อระดับปัญหาการดำเนินงานนิเทศภายใน โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง

ตอนที่ 2 สภาพที่ควรจะเป็นในความคาดหวังของการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนกิตติคุณดอยหลวงวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ Jailall (1998 : 675-A) กล่าวว่าผู้บริหารและครูนิเทศเชื่อว่า การร่วมมือกันพัฒนาการเรียนการสอนที่มีความหลากหลายก่อให้เกิดประสิทธิภาพสูง ครูที่ร่วมกันพัฒนาเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จของการนิเทศให้ครูมีส่วนร่วมในการปรับปรุงการนิเทศภายในโรงเรียนรวมถึงมีการพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการนิเทศที่หลากหลาย ผู้วิจัยพบว่า สภาพที่ควรจะเป็นในความคาดหวังของการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนที่จะต้องพัฒนาตามลำดับ คือ การปรับปรุงแก้ไขการนิเทศภายในโรงเรียน การตรวจสอบการนิเทศภายในโรงเรียน การประเมินงานนิเทศภายในโรงเรียน การวางแผนนิเทศภายในโรงเรียน การปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน

ตอนที่ 3 ดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนกิตติคุณดอยหลวงวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 สรุปผลการศึกษาได้ดังนี้ ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนกิตติคุณดอยหลวงวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับต้องการพัฒนา ตามลำดับ คือ การวางแผนนิเทศภายในโรงเรียน การปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน การปรับปรุงแก้ไขการนิเทศภายในโรงเรียน การประเมินงานนิเทศภายในโรงเรียน การตรวจสอบการนิเทศภายในโรงเรียน

ตอนที่ 4 แนวทางพัฒนาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนกิตติคุณดอยหลวงวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 สรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

1. การวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียนต้องดำเนินการตามลำดับ คือ กำหนดรูปแบบการนิเทศให้มีความเหมาะสมกับรายวิชา ควรวางแผนการนิเทศให้เป็นขั้นตอนและมีความสัมพันธ์กัน ควรให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน สอดคล้องกับ ไกรสวัสดิ์ แก้วคำหาญ (2548 : บทคัดย่อ) กล่าวว่า ควรเปิดโอกาสให้บุคลากรในโรงเรียนได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการนิเทศภายใน มีการแจกแจงขั้นตอนการนิเทศให้มีความเหมาะสมกับรายวิชา และจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนให้มีความพร้อมสำหรับการนิเทศ ควรมีการวางแผนปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนร่วมกันระหว่างผู้บริหารและครูสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ครูในโรงเรียนก่อนดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ควรพัฒนาด้านข้อมูลสารสนเทศทางวิชาการแก่ครู ควรศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน และควรนำข้อมูลจากการวิเคราะห์สภาพปัญหาความต้องการจำเป็น เพื่อนำไปสู่การวางแผนพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม

2. การปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนต้องดำเนินการตามลำดับ คือ ช่วยเหลือครูในการปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น มอบหมายงานและแบ่งงานสอนให้ครูตามถนัด สอดคล้องกับ ไกรสวัสดิ์ แก้วคำหาญ (2548 : บทคัดย่อ) กล่าวว่า ควรดำเนินการนิเทศภายในอย่างจริงจังและโปร่งใส ใช้วิธีการสังเกตการสอน แต่ต้องให้ครูนิเทศและครูผู้สอนมีความเข้าใจซึ่งกันและกัน มอบหมายงานและแบ่งงานสอนให้ครูตามความสามารถ และนิเทศสาธิตการสอนแก่ครูที่มีปัญหาในเรื่องการสอนส่งเสริมให้ครูใช้วิธีการสอนแบบต่างๆ กิจกรรมที่ใช้ในการนิเทศควรมีความหลากหลายและเหมาะสมกับสภาพปัญหาความต้องการ ควรจัดทำสมุดนิเทศภายใน สมุดเยี่ยมห้องเรียนให้เป็นระบบและแบบเดียวกันควรจัดหาเอกสารเกี่ยวกับการนิเทศมาให้เพียงพอสำหรับการศึกษาค้นคว้า ควรมีการพบปะ พูดคุย เพื่อทำความเข้าใจกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนิเทศ เพื่อนำมาวางแผนการนิเทศให้มีความเหมาะสมกับสภาพปัญหาความต้องการ

ประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์ต่อผู้ถูกนิเทศอย่างแท้จริง และควรดำเนินการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างต่อเนื่องเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาครูและสถานศึกษาต่อไป

3. การตรวจสอบงานนิเทศภายในโรงเรียน เรียงตามลำดับ คือ ตรวจสอบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้ให้ตรงกับรายวิชาที่ดำเนินงานนิเทศ สอดคล้องกับ พรศรี อุชิ (2555 : 73) กล่าวว่า จัดให้มีแผนการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อสนองนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตรวจสอบขั้นตอนการนิเทศให้มีความถูกต้อง มีการตรวจสอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ตรงกับวัตถุประสงค์ ตรวจสอบการดำเนินงานนิเทศให้ตรงกับความสามารถและศักยภาพของครู นอกจากคณะกรรมการที่แต่งตั้งแล้วควรมีการเชิญคณะกรรมการสถานศึกษาฯ ผู้นำชุมชน ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องภายนอกทุกภาคส่วนเข้ามาร่วมทำการติดตามตรวจติดตามภายในด้วย โรงเรียนควรมีการการสำรวจสภาพการใช้สื่อการเรียนการสอนจากครูในสถานศึกษา และช่วยเหลือครูในการผลิตสื่อ หรืออาจสร้างแหล่งรวมสื่อประจำโรงเรียนให้สอดคล้องกับหลักสูตร

4. การประเมินงานนิเทศภายในโรงเรียน ต้องดำเนินการตามลำดับ คือ ประเมินผลการนิเทศตามสภาพความเป็นของกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ ใช้เครื่องมือประเมินผลการนิเทศที่มีความน่าเชื่อถือ ควรมีการประเมินผลที่หลากหลาย เช่น การสังเกต การสอบถาม การสัมภาษณ์ สอดคล้องกับ ประกาศ ทอ กอน สึงห์ (2551 : 61) กล่าวว่า มีการใช้เครื่องมือในการนิเทศมีกิจกรรมนิเทศที่หลากหลาย มีการประเมินผลการนิเทศที่ถูกต้อง เพื่อนำผลไปพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนตรงตามตัวชี้วัด ควรจัดให้ครูที่มีความรู้ในรายวิชาที่จะทำการนิเทศเป็นผู้ประเมินการนิเทศการสอนด้วย ควรมีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ ให้ความรู้แก่บุคลากรภายในโรงเรียน เพื่อให้สามารถติดตามประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน ควรมีการกำกับและติดตามความก้าวหน้าหลังการนิเทศอย่างต่อเนื่อง และมีการบันทึกผลการนิเทศทุกครั้ง ควรนำผลการนิเทศไปวางแผนเพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานนิเทศ ควรทำรายงานสรุปเป็นรูปเล่มของการนิเทศภายในโรงเรียนในแต่ละรายวิชา ผู้นิเทศควรชี้แจงผลการประเมินให้บุคลากรในโรงเรียนทราบทุกครั้ง

5. การปรับปรุงแก้ไขงานนิเทศภายในโรงเรียนต้องดำเนินการตามลำดับ คือ ส่งเสริม พัฒนาเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานของโรงเรียน เชิญผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้แก่ครูในโรงเรียน สอดคล้องกับ หทัยนาท โหนา (2555 : 110) กล่าวว่า ควรมีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการคณะครูและบุคลากรภายในโรงเรียน สนับสนุนให้ครูมีการค้นคว้า ทดลอง ปรับปรุงวิธีการสอนให้ดียิ่งขึ้น สรุปผลการสอนหรือผลงานใดๆ ของครูหรือบุคลากรอื่นๆ ในโรงเรียน ควรเปิดโอกาสให้ครูได้เสนอแนะเกี่ยวกับการแก้ไขการนิเทศในชั้นเรียน ครูควรตระหนักถึงกระบวนการนิเทศภายใน แนวทางการปรับปรุงแก้ไขประเด็นนี้ ด้วยการประชุม ชี้แจง และอบรมครูให้ทราบถึงกระบวนการ และความสำคัญของการนิเทศภายใน ครูควรความสำคัญกับกิจกรรมการนิเทศภายใน และโรงเรียนควรมีคู่มือให้ครูปฏิบัติ ดำเนินการกำกับติดตามผลการนิเทศ และจัดทำคู่มือให้ครูได้ยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน สำหรับผู้บริหารควรสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ครูในโรงเรียนก่อนการนิเทศภายในโรงเรียน ควรกำหนดแนวทางในการดำเนินงานนิเทศในรายวิชา มีการเขียนแผนการนิเทศภายในรายวิชาสำหรับผู้รับการนิเทศ สำหรับครูควรกำหนดตัวชี้วัดในรายวิชาที่ดำเนินงานนิเทศ ควร

กำหนดการวางแผนการเก็บข้อมูลการนิเทศภายในรายวิชาให้เป็นระเบียบ และวางแผนการเก็บข้อมูลการนิเทศภายในรายวิชาให้เป็นระบบ

2. การปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน สำหรับผู้บริหารควรพัฒนาความรู้ความสามารถของผู้รับการนิเทศได้อย่างถูกต้อง เก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในรายวิชาได้อย่างถูกต้อง จัดทำกิจกรรมการดำเนินงานนิเทศภายในรายวิชาอย่างเหมาะสม สำหรับครูควรดำเนินงานนิเทศตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพปัญหาของกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ กระตุ้นเสริมแรงการดำเนินงานอย่างมีลำดับขั้นตอน และสร้างความเข้าใจในการดำเนินงานนิเทศอย่างมีลำดับขั้นตอน

3. การตรวจสอบการนิเทศภายในโรงเรียน สำหรับผู้บริหารควรตรวจสอบเป้าหมายก่อนเริ่มการดำเนินงานนิเทศภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ ตรวจสอบแนวทางในการดำเนินงานนิเทศในรายวิชา ตรวจสอบทางเลือกที่ใช้ในการดำเนินงานนิเทศภายในรายวิชาให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา สำหรับครูควรตรวจสอบการสร้างความรู้ความเข้าใจก่อนดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ตรวจสอบหัวข้อในการนิเทศกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีความชัดเจน ตรวจสอบทางเลือกที่ใช้ในการดำเนินงานนิเทศภายในรายวิชาให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน

4. การประเมินงานนิเทศภายในโรงเรียน สำหรับผู้บริหารควรนำผลการนิเทศมาวิเคราะห์เปรียบเทียบวัตถุประสงค์ สำหรับสรุปผลการประเมิน มีการนำเครื่องมือไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตัวผู้เรียน ประเมินผลการดำเนินงานนิเทศภายในรายวิชาให้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ สำหรับครูควรประเมินผลจากสภาพปัญหาของการดำเนินงานนิเทศภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ จัดให้มีการประเมินผลการดำเนินงานในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระเปรียบเทียบผลจากการดำเนินงานนิเทศภายในรายวิชากับแผนการดำเนินงานนิเทศที่วางไว้

5. การปรับปรุงแก้ไขการนิเทศภายในโรงเรียน สำหรับผู้บริหารควรหาแนวทางช่วยเหลือเมื่อผลการดำเนินงานนิเทศภายในรายวิชาไม่ตรงกับเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ นำข้อมูลที่ได้จากการดำเนินงานนิเทศมาปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน หาแนวทางช่วยเหลือ เมื่อผลการดำเนินงานนิเทศภายในรายวิชาไม่ตรงกับตัวชี้วัด สำหรับครูควรหาแนวทางช่วยเหลือ เมื่อผลการดำเนินงานนิเทศภายในรายวิชาไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ อบรมเรื่องการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน นำผลที่ได้จากการนิเทศไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไขพัฒนาการเรียนการสอนภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาหาแนวทางการพัฒนางานนิเทศภายในโรงเรียน การทำแผนการนิเทศการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงและปฏิบัติการจริง เพื่อส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

2. ควรศึกษาการนิเทศการเรียนการสอน โดยเน้นการนิเทศแบบกัลยาณมิตรเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของโรงเรียนกิตติคุณดอยหลวง และโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

รายการอ้างอิง

ไกรสวัสดิ์ แก้วคำหาญ. (2548). *ศึกษาระดับการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. มหาสารคาม.

ดอกไม้ พรหมกุล. (2550). ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการดำเนินงานนิเทศภายในของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต).
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. มหาสารคาม.

ประกาศ ทองก้อนสิงห์. (2551). การพัฒนาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนบ้านหนองไม้ตาย
อำเภอสิคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา. (การศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต).
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาสารคาม.

พรศรี อุชิ. (2555). ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนปัญญานุกูล
จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานบริหารการศึกษาพิเศษ. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต).
มหาวิทยาลัยบูรพา. ชลบุรี.

หทัยนาท โทนา. (2555). ปัญหาการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต).
มหาวิทยาลัยบูรพา. ชลบุรี.